

ключ слово	Понятие	номер
Декларативные знания	Информация о свойствах и независимых фактах предметной области без указания способа их использования	8
Знания	Информация, представленная набором фактов, слов, фраз, понятий и других информационных объектов, между которыми установлены смысловые связи, позволяющие по заданным правилам создавать новые понятийные объекты и формулировать выводы	8
Машина логического вывода	Программа, моделирующая механизм рассуждения и оперирующая знаниями и данными с целью получения новых данных из знаний и других данных, имеющихся в рабочей памяти	8
Монотонный вывод	Вывод, при котором в факты не удаляются из рабочей памяти	8

Запись: 8 из 37

Рис. 1. Скриншот параметрического запроса о ключевых словах по теме 6.

Система интеллектуальной подсказки имеет универсальный характер и может использоваться как программно-информационная оболочка для создания подобных систем по другим учебным дисциплинам.

Ткач А.А.

БДЭУ, ФМЭА, группа ДАП, 1 курс

КАМУНІКАТЫЎНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ Ў БІЗНЭСЕ

Сучасны бізнэс уяўляе сабой складаную і дынамічную сістэму, якая ахапіла ўсе сферы грамадскага жыцця і падпарадкавала сваім патрабаванням. Чалавек хоча зарабляць грошы, а зрабіць гэта можна толькі ўдасканальваючы сваю матэрыяльна-тэхнічную базу і выкарыстоўваючы новыя камп'ютарныя тэхналогіі.

Найбольш перспектыўнымі з'яўляюцца тэхналогіі, якія паскараюць абмен інфармацыяй і камунікацыю паміж дзелавымі партнёрамі. Гэта высокахуткасны Інтэрнэт, электронныя слоўнікі, сістэмы распазнання мовы і сімвалаў і іншыя. Але асаблівую ўвагу хочацца звярнуць на апошнія дзве.

Са з'яўленнем ЭВМ пачалася распрацоўка праграм для машыннага перакладу тэкстаў. Першая з іх узнікла ў 1954 ва ўніверсітэце Джоржтаўна. У 70-80 гг. пачаўся сапраўдны бум у развіцці гэтых тэхналогій, што было звязана з хуткім развіццём бізнэсу і глабалізацыяй. Пачаў фарміравацца

рынак праграмных прадуктаў для машыннага перакладу. Першыя праграмныя прадукты для машыннага перакладу мелі даволі нізкую якасць.

Існуюць тры асноўных тыпы ўзаемадзеяння чалавека і ЭВМ у працэсе перакладу: з папярэднім рэдагаваннем, з пострэдагаваннем, з інтаррэдагаваннем, і зразумела ж змешаны тып. Што ж тычыцца дакладнасці перакладу на сучасным этапе, то ён яшчэ мае вялікі працэнт пагрэшнасцяў. Дакладнасць перакладу залежыць ад стылю тэксту, магутнасці слоўнікавай базы перакладчыка, правільнасці афармлення арыгіналу, выбару неабходнага тэматычнага слоўніка і іншага. Вядучымі лідарамі ў распрацоўцы такіх праграмных прадуктаў з'яўляюцца кампаніі ABBYY, PROMPT, Сакрат.

Наступным і мабыць найбольш перспектыўным накірункам развіцця камп'ютарных інфармацыйных тэхналогій з'яўляецца разпазнаванне гаворкі і яе сінтэз. На сёняшні дзень за мяжой такія сістэмы атрымалі шырокае распаўсюджанне – ў call-цэнтрах на вакзалах, аэрапортах, тэлефонных тэрміналах.

Для праграм распазнання гаворкі характэрна тая ж праблема, што і для машынных слоўнікаў – якасць распазнання, якая залежыць ад шэрагу фактараў: гучнасці чалавечага голасу, розных шумоў, плаўнасці гаворкі, наяўнасці дыялектаў і іншых. Дадзеная тэхналогія знайшла прымяненне ў крыміналістыцы, сістэмах галасавой біяметрыі, у аўтамабілях. Яна дазваляе здзейсніць камунікацыю паміж чалавекам і ЭВМ з дапамогай голасу, чым змяншае час, што затрачваецца на выкананне аналагічнай аперацыі вербальна. На базе гэтай тэхналогіі атрымаў развіццё сінтэз гаворкі з дапамогай апаратных сродкаў ЭВМ. Тут адбываецца працэс адваротны распазнанню. Загадзя падрыхтаваны тэкст агучваецца спецыяльна створаным голасам. Прыклады такіх сістэм сустракаюцца ў call-цэнтрах, пры агучванні кніг і фільмаў. Такая тэхналогія выкарыстоўваецца людзмі з абмежаванымі магчымасцямі па зроку, да і проста тымі, ў каго лепшая слыхавая памяць.

У цэлым жа развіццё такіх сістэм значна паскарае засваенне і абмен інфармацыяй, чым значна паляпшае магчымасці для бізнэсу. Няма

неабходнасці ўводзіць тэкст або каманды ўручную, з'яўляецца магчымасць праводзіць пэўныя аперацыі з дапамогай простага набору словаў-каманд. Перспектыўнае развіццё атрымоўвае камбінаванне сістэм распазнавання гаворкі і машыннага перакладу атрыманага тэксту, што значна паскарае міжкультурную камунікацыю.

Будучыня за гэтамі тэхналогіямі!

Спіс літаратуры:

Голос времени//Компьютер-пресс - №8-2005

Інтэрнэт-рэсурсы:

1. http://alife-soft.narod.ru/note/s_recognize/recognize.html
2. <http://ru.wikipedia.org>

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□. □□□□□□□□.
□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□. □□□□□□□□.